

МАКЕДОНСКИ
ЦЕНТАР ЗА
МЕЃУНАРОДНА
СОРАБОТКА

ЧЕЛМА

ИСЕЛУВАЊЕТО МЕЃУ ЖЕЛБИТЕ И МОЖНОСТИТЕ

април 2017, Скопје

Наслов:

ЗАДОВОЛСТВО ОД МЕСТОТО НА ЖИВЕЕЊЕ И ПЛАНОВИ ЗА НАПУШТАЊЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Издавачи:

Македонски центар за меѓународна соработка (МЦМС)

Телма телевизија

За издавачот:

Александар Кржаловски, прв извршен директор на МЦМС

Гонце Јаковлеска, извршен директор на МЦМС

Атанас Кировски, главен и одговорен уредник на Телма телевизија

Автор:

Гонце Јаковлеска, МЦМС

Скопје, април 2017 година

Мислењата што се изразени овде им припаѓаат на авторите и не ги одразуваат ставовите на издавачите на овој извештај.

Контакт:

mcms@mcms.mk

СОДРЖИНА

ВОВЕД.....	4
МЕТОДОЛОГИЈА.....	4
ЗАДОВОЛСТВО ОД МЕСТОТО НА ЖИВЕЕЊЕ	5
ВЕРОЈАТНОСТ ЗА ИСЕЛУВАЊЕ	6
ПРИЧИНИ ЗА ИСЕЛУВАЊЕТО И ПОСАКУВАНА ДЕСТИНАЦИЈА	10
ЗАКЛУЧОЦИ	11

ВОВЕД

Телевизија Телма и Македонскиот центар за меѓународна соработка (МЦМС) спроведоа истражувања на јавното мислење на тема: „Задоволство од местото на живеење и планови за напуштање на Република Македонија“. Ова е една од темите за кои подолго време се дебатира во Македонија. Иако доживеан како горечки проблем на државата, иселувањето всушност е глобален проблем со кој се соочуваат голем број држави, вклучително и оние развиените. Причините се различни. Од основните кои во фокусот го ставаат преживувањето, преку потрагата по подобар стандард, образование, кариера, љубов итн.

Во Македонија, оваа тема често се користи во меѓупартиските препукувања. Политичките партии меѓусебно се обвинуваат за бројот на иселените, за причините на иселувањето итн. Сепак, надвор од партиските интереси, иселувањето на населението е сериозен општествен проблем кој бара сериозна дебата што ќе ги вклучи сите општествени чинители. Сакајќи да понуди податоци во оваа општествена дебата и имајќи ги предвид барањата на граѓаните за тоа што е нивниот интерес во дебатните емисии, МЦМС и Телма, со поддршка на М-Прспект спроведоа анкета за иселувањето. Анкетата не се задржува не само на прашањата за иселувањето туку го поставува и прашањето за причините за иселувањето како и посакуваната дестинација на оние кои размислуваат и планираат да ја напуштат земјата.

Истражувањето е дел од проектот „Топ тема на ваша страна“ поддржана од УСАИД. Анкетата ја спроведе агенцијата М-проспект.

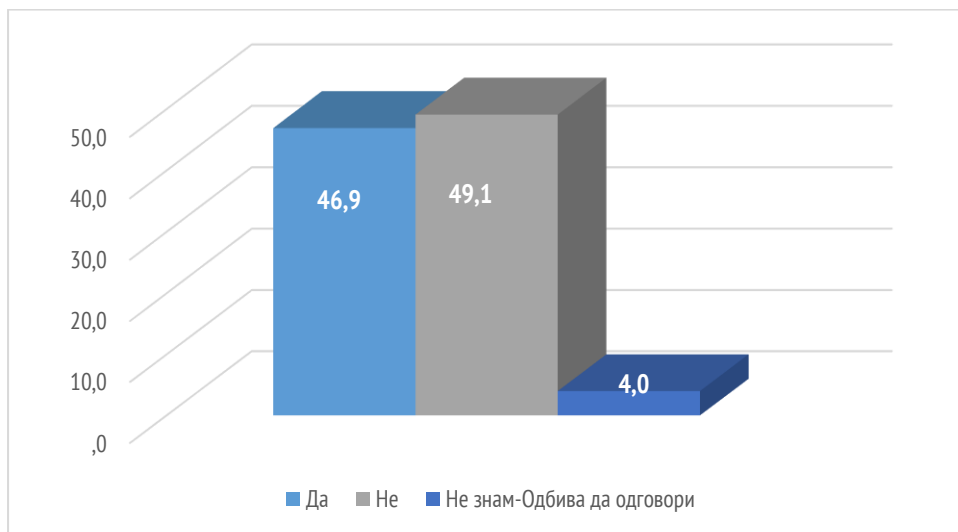
МЕТОДОЛОГИЈА

Анкетата беше телефонски спроведена во период помеѓу 13 и 17 април 2017 година, на национално репрезентативен примерок од 1000 испитаници. Примерокот е двофазен стратификуван, репрезентативен според пол, возраст, етничка припадност и место на живеење. Анкетираната популација се лица над 15 години, граѓани на Р. Македонија. Анкетата се спроведуваше на македонски и албански јазик. За да се исполни критериумот за случаен избор користен е методот „Следен роденден“.

Сите резултати се урамнотежени (пондерирани) според мината историја на гласање на испитаниците за да се обезбеди политички репрезентативен примерок како стандардна пракса во светот за справување со понискиот одзив на одредени гласачи на анкетни истражувања. Сите резултати се подложни на статистичка грешка од $\pm 3,1\%$ со прифатливо ниво доверба: 95,0%.

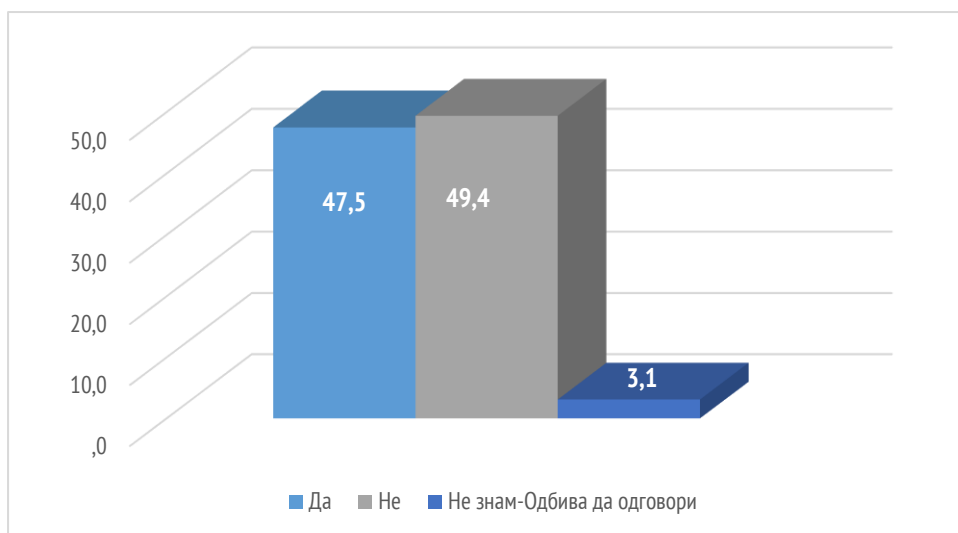
Анкетата ја спроведе агенцијата М-проспект од Скопје.

ЗАДОВОЛСТВО ОД МЕСТОТО НА ЖИВЕЕЊЕ

Графикон 1 - Дали може да се напредува со напорна работа во Македонија?

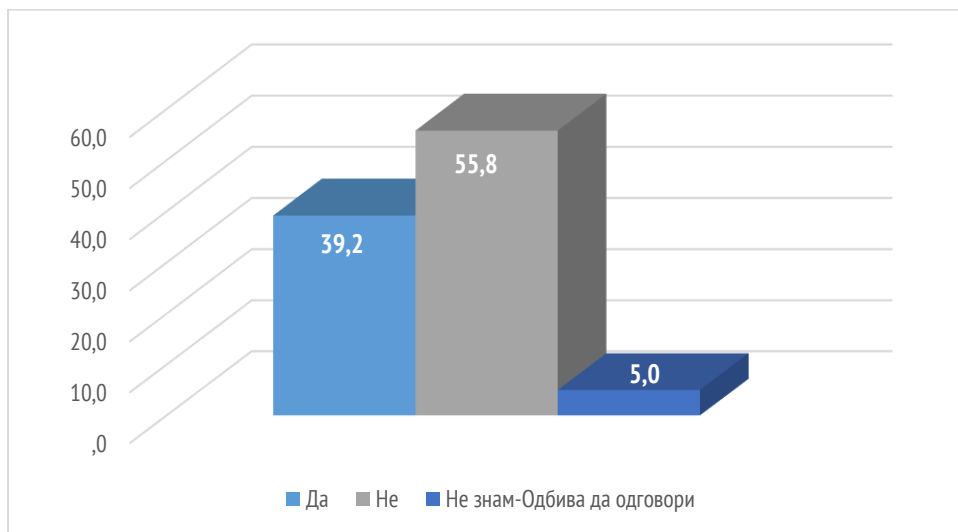
Граѓаните се поделени во ставовите за тоа дали во Македонија може да се напредува со напорна работа иако за нијанса, односно за 2,2 процентни поени во предност се песимистите, односно оние кои одговориле со не. Гледано по региони, најчесто со не одговарале оние од Источниот (70%) и од Пелагонискиот регион (60%), додека жителите на Полошкиот (71,9%) и на Североисточниот (60%) регион, најмногу веруваат дека во Македонија може да се напредува со напорна работа. Овој став почесто го застапуваат етничките Албанци (61,7%), оние со незавршено образование (76,5%) и оние со вишо образование (66,7%).

Графикон 2 - Дали би рекле дека сте задоволен/на од градот или местото во кое живеете?

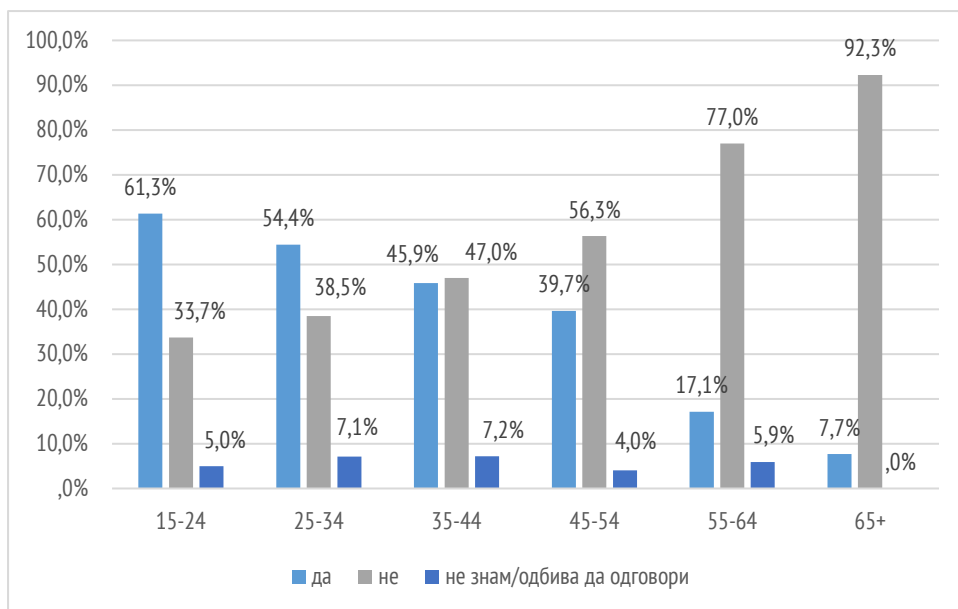
Како што може да се види од графиконот погоре, граѓаните се речиси поделени во ставот за тоа дали се или не се задоволни од нивното место на живеење. Жителите на Југоисточниот (72,2%) и на Полошкиот (61,3%) регион се позадоволни наспроти оние од Источниот (61,1%) и од Југозападниот (59%) регион. Задоволството од местото на живеење е попотенцирано кај оние на 65 години (68,5%), кај оние со незавршено образование (82,4%) и кај оние со повисоки примања (до 72,5%), а незадоволството расте со степенот на образование и тоа од 49,3% кај оние со средно, до 66,7% кај оние кои завршиле докторски студии.

ВЕРОЈАТНОСТ ЗА ИСЕЛУВАЊЕ

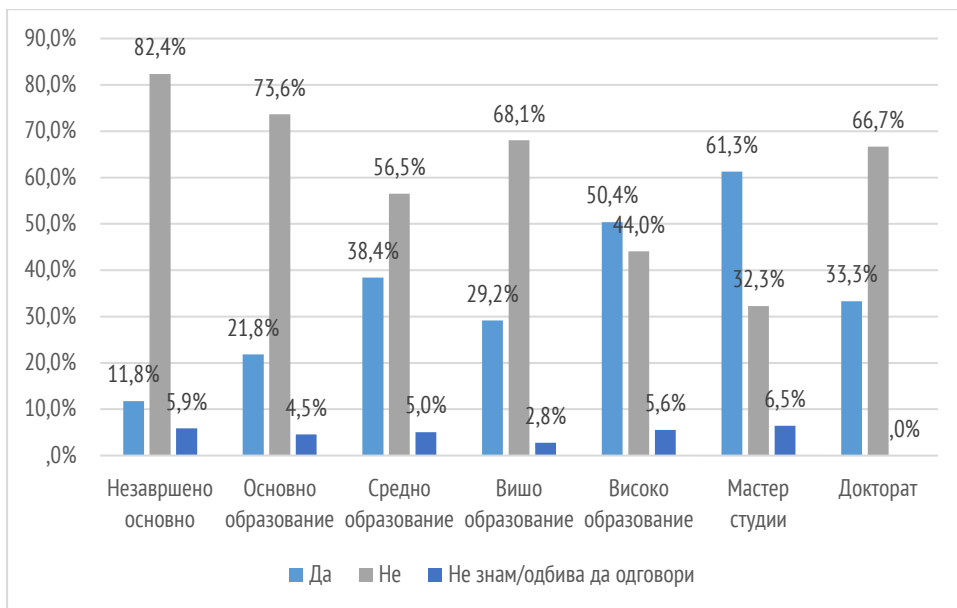
Графикон 3 - Доколку сте во можност, дали трајно би се преселиле во друга држава?

Мнозинството граѓани (55,8%) не би ја напуштиле Македонија трајно, дури и ако имаат прилика за тоа. Сепак, процентот на оние кои би ја искористиле приликата, доколку ја имаат, е 39,2% и не е воопшто низок. Жителите на Источниот регион (60%) во најголем процент би ја искористиле приликата да ја напуштат земјата. Најмалку заинтересирани за ваква можност се жителите на Југоисточниот регион (25,6%). Етничките Албанци (64,3%) за 10 процентни поени повеќе од етничките Македонци (54,4%) би останале во Македонија.

Графикон 4 - Доколку сте во можност, дали трајно би се преселиле во друга држава?

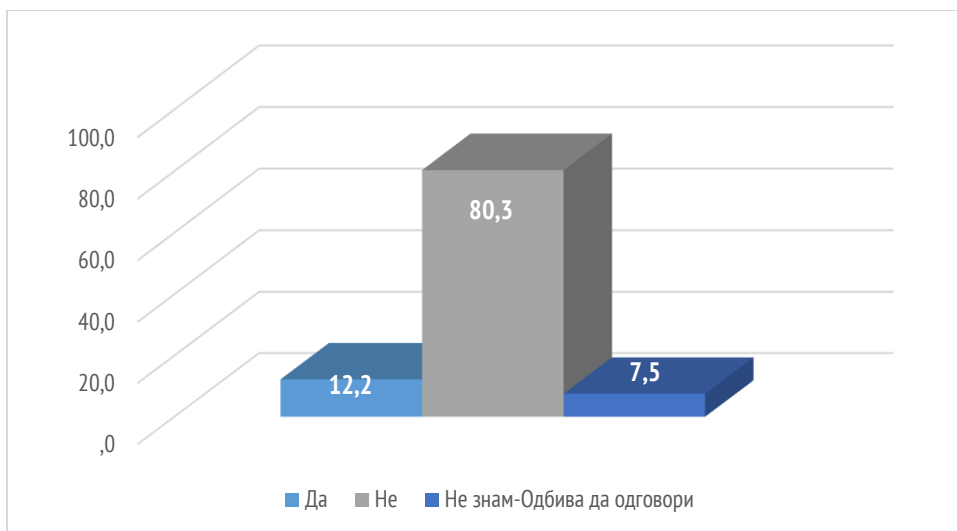
Гледано низ призмата на возраста, во графиконот погоре може да се забележи дека како расте возраста, така опаѓа интересот за трајно напуштање на Македонија и обратно, кај помладата популација поголем е интересот за трајно напуштање на земјава.

Графикон 5 - Доколку сте во можност, дали трајно би се преселиле во друга држава?

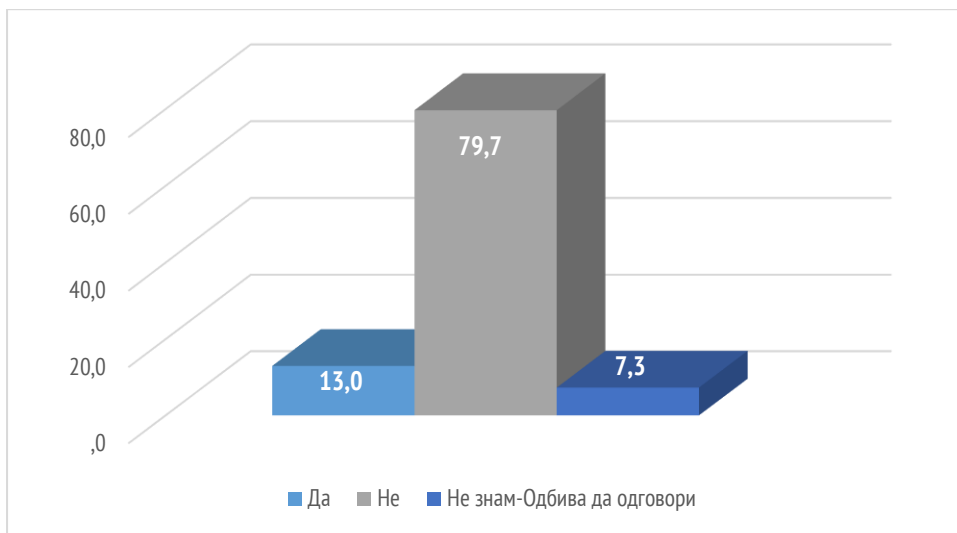
И образованието има влијание на одлуката за трајно преселување во друга држава. Од графиконот може да се забележи дека оние со незавршено образование не би заминувале од Македонија, за разлика од оние со магистерски студии (61,3%) кои се најбројни меѓу оние што трајно би се преселиле во друга држава.

Во поглед на работниот статус, најзаинтересирани за заминување се студентите (57,8%), а најмалку заинтересирани се пензионерите (8,9%) и земјоделците (26,1%).

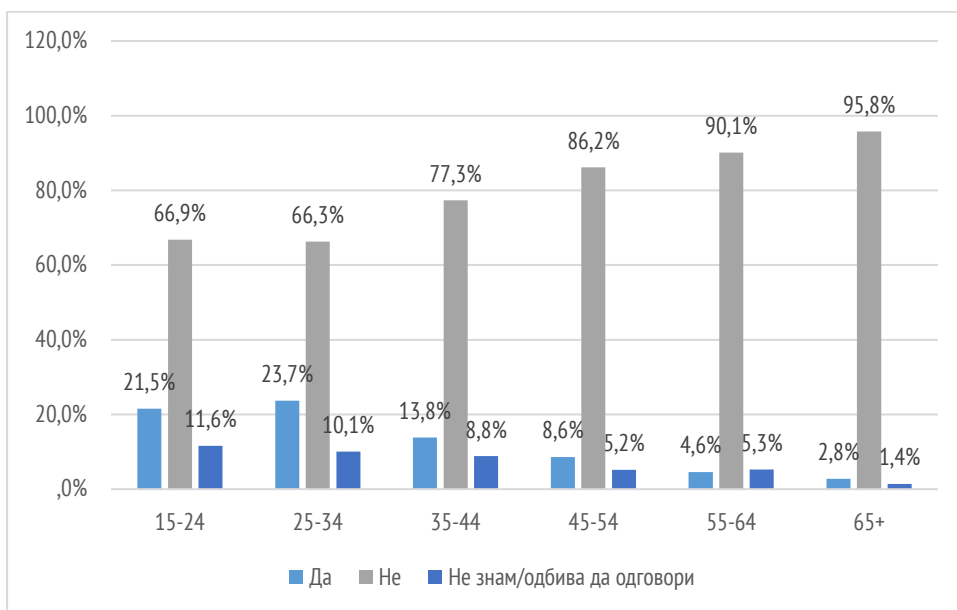
Графикон 6 - Дали е веројатно дека во следните 12 месеци ќе се иселите од градот или местото во кое живеете?

Големо мнозинство од испитаниците (80,3%) рекле дека нема да се иселат во следните година дена. Само за 12,2% иселувањето е извесно. Најсигурни во тоа се жителите на Североисточниот (23,3%) и оние од Југозападниот (20%) регион. За нијанса поизвесно од просекот е иселувањето на помладите, односно, за 17,1% од оние на возраст од 15 до 24 години и за 18,9% од оние на возраст од 25 до 34 години. Иселувањето е поизвесно за оние кои завршиле магистерски студии (35,5%) како и за оние чии месечни примања се меѓу 6.000 и 9.000 МКД).

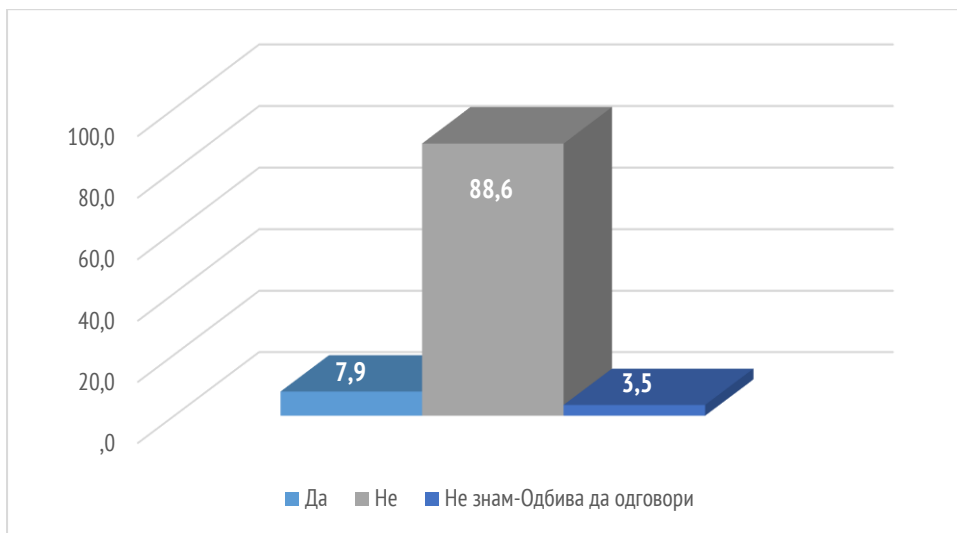
Графикон 7 - Дали планирате да се иселите во друга држава во 2017 година?

Кога идејата за иселување станува многу конкретна, односно временскиот распон е актуелната година, процентите се менуваат, во полза на негативните одговори. Високи 79,7% не планираат да се иселат во 2017 година, а само 13% имаат таков план, за разлика од 39,2% од оние кои би се иселиле кога би имале можност. Најизвесно е иселувањето за испитаниците од Североисточниот регион (22,2%).

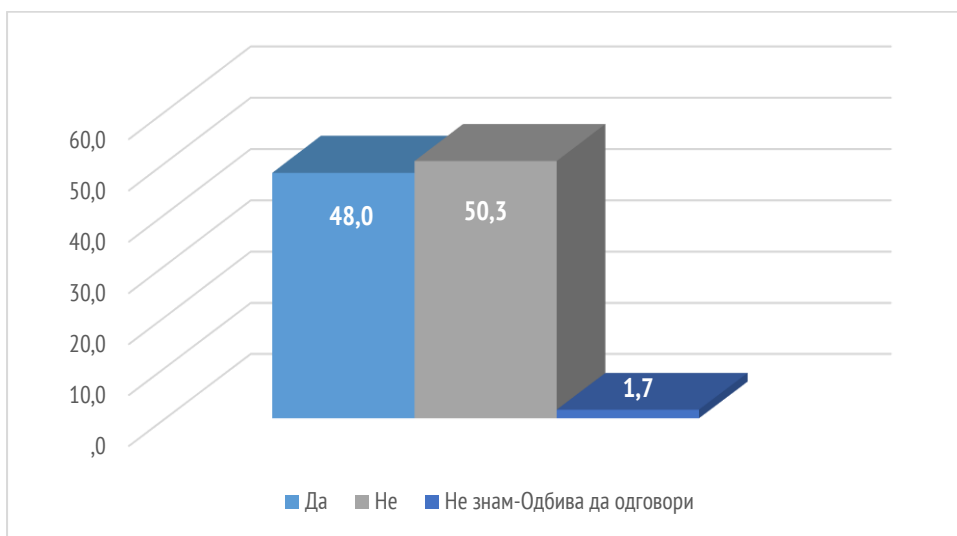
Графикон 8 - Дали планирате да се иселите во друга држава во 2017 година?

И тука возраста на испитаниците има влијание на одлуката за иселување. Видливо е дека плановите за иселување во друга држава опаѓаат со зголемувањето на бројот на годините и обратно. Па така, иселувањето како опција повеќе го планираат помладите (21,5%) за разлика од постарите (1,4%).

Графикон 9 - Дали сте почнале со подготовките за иселување во 2017 година?

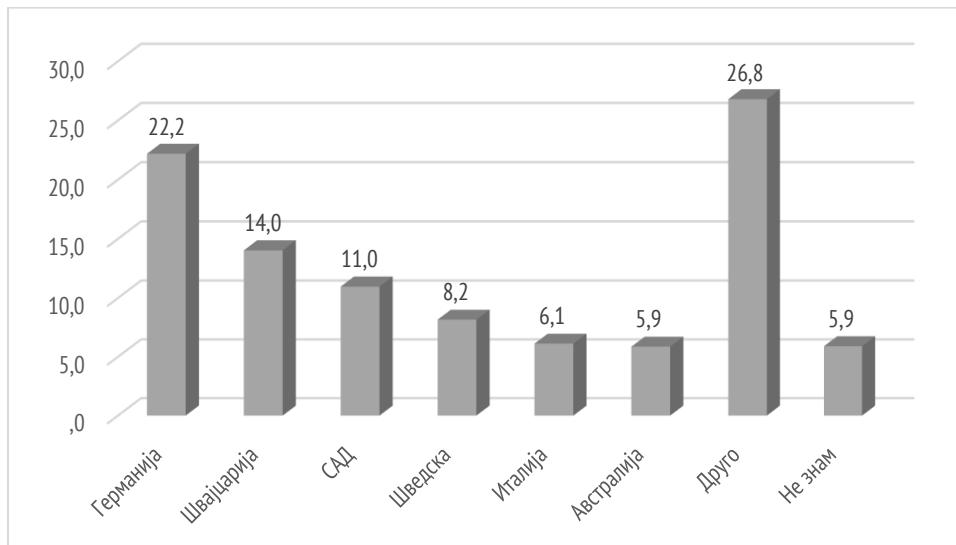
Испитаниците беа прашани дали ги почнале подготовките за иселување што вклучува купување билет за патувањето, аплицирање за виза или барање сместување во земјата каде што ќе се иселат. Од графиконот може да се забележи дека уште помал е процентот на оние што ги почнале подготовките и тој изнесува 7,9%, односно околу петпроцентни поени помалку од оние што рекле дека планираат да се иселат во 2017 година.

Графикон 10 - Дали имате роднини и пријатели кои живеат во друга земја, а кои би ви помогнале кога ќе ви е потребно?

Речиси половина од испитаниците (48%) имаат роднини и пријатели кои живеат во друга земја. Најголем број од испитаниците кои можат да сметаат на помошта на роднините во странство се од Североисточниот (67,8%) и од Вардарскиот (62,9%) регион, а најмалку на таква помош може да сметаат оние од Скопскиот регион (34,5%).

ПРИЧИНИ ЗА ИСЕЛУВАЊЕТО И ПОСАКУВАНА ДЕСТИНАЦИЈА

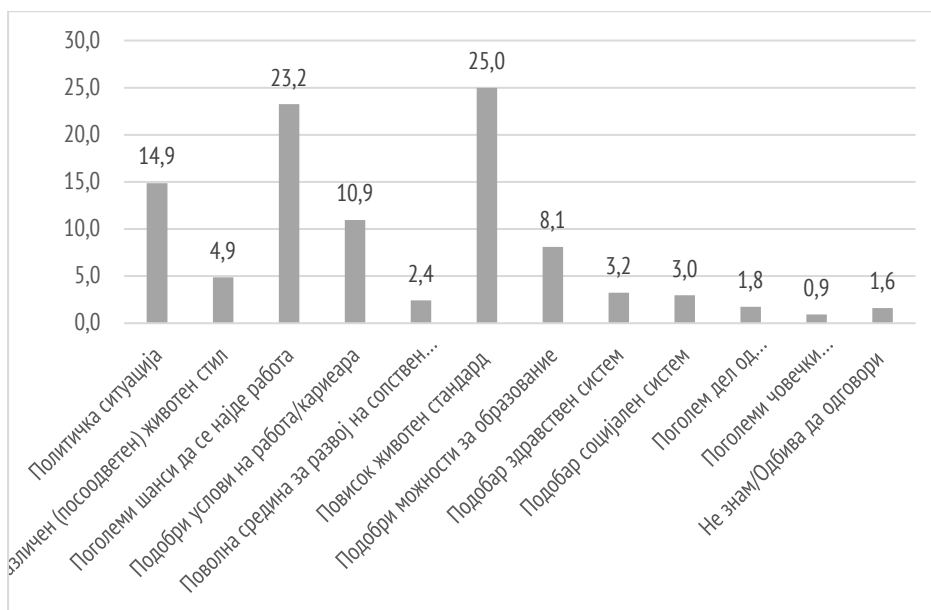

Графикон 11 - Во која земја би се иселиле?

Според одговорите, Германија е препознаена како ветена земја, во неа би се иселиле 22,2% од испитаниците. По неа следуваат Швајцарија со 14,0% и САД со 11,0%. Од оние кои се ставени во други, по околу 4% рекле дека би се иселиле во Канада и Холандија. Може да се забележи дека во потрага по подобри услови за живот, граѓаните не се обесхрабруваат од далечината. Прекуокеанските земји како САД, Австралија и Канада се избор на вкупно 37,5% од испитаниците.

За жителите на Пелагонискиот регион најпосакувани дестинации се Германија (30,3%) и Австралија (21,2%); за оние од Полог, Швајцарија (26,1%); за граѓаните од Југоистокот тоа се САД (16,0%); Шведска е најпосакувана дестинација во Вардарскиот регион (15,2%) а Италија е најпосакувана за оние од Источниот (13,0%).

Иако Турција (14,1%) и Русија (10,0%) беа препознаени како најпријателски земји на Македонија („Постизборни политички теми“, МЦМС, 2017) - <http://www.mcms.org.mk/mk/za-nasata-rabota/istrmuzvana-i-publikacii/istrmuzvana/1881-postizborni-politichki-temi.html>) интересот за иселување во нив е многу мал, односно 0,3 за Русија и 0,2% за Турција.

Графикон 12 - Причини за напуштање на земјата?

На врвот на листата на причини за напуштање на Македонија е повисокиот животен стандард (25,0%). Веднаш по неа, со 23,2% се поголемите шанси да се најде работа. На трето место е политичката ситуација (14,9%), а потоа се условите за работа (10,9%) и можностите за образование (8,1%).

ЗАКЛУЧОЦИ

Желбите за иселување се поголеми од реалните планови за тоа. Иако 39,2% од испитаниците трајно би сакале да ја напуштат земјата, сепак, извесно е дека тоа ќе го направат само 12,2%, односно оние кои планираат да го направат тоа во следните 12 месеци.

Профил на граѓанинот кои би сакал да се исели: Тој/таа најчесто е жител/ка на Источниот регион, смета дека во Македонија не може да се напредува со напорна работа и не е задоволен/а со местото на живеење, има завршено средно или повисоко образование и е на помлада возраст.

Профил на граѓанинот кој најверојатно ќе се исели: Тој/таа најчесто е жител/ка на Североисточниот регион, има родини надвор од земјата кои ќе му помогнат, е на возраст помеѓу 15 и 34 години и најчесто е студент или невработен.

Профил на граѓанинот кој би останал во Македонија: Тој/таа најчесто е жител/ка на Полошкиот регион, смета дека во Македонија може да се напредува со напорна работа и задоволен/на е со местото на живеење. Нема завршено образование и е повозрасен/на.

Топ три причини за иселување се: повисокиот животен стандард (25,0%), поголемите шанси да се најде работа (23,2%) и политичката ситуација (14,9%).

Германија е земјата во која би се иселиле најголем број од граѓаните (22,2%). Иако интересот е поголем за европските земји, сепак не е за занемарување дека во прекуокеанските САД, Австралија и Канада би се иселиле 37,5% од испитаниците.